

مقدمه

پولشویی مشکلی پرهزینه در استرالیاست. پلیس فدرال استرالیا برآورد می‌کند که جرایم مرتبط با پولشویی بین یک تا چهار میلیارد دلار در استرالیا و حدود ۲ هزار میلیارد دلار در سراسر جهان هزینه دربردارد.

با این که پولشویان به طور مرسوم بانکها و کازینوها را برای شستشوی عایدات حاصل از عملیات مجرمانه خود برگزیده‌اند اما اکنون با خلاقیت بیشتری، اشخاص دیگری همچون حسابداران، وکلا، بیمه‌گران، مدیران وجوه نقد، واسطه‌های وجوه نقد، آژانسهای معاملات ملکی، کارگزاران سهام و واسطه‌های بازرگانی سنگهای گرانبها را هدف قرار داده‌اند که اصولاً موضوع مقررات ضد پولشویی^۱ (AML) نبوده‌اند و در جای خود به طور جدی در فرایندهای مراقبت از پولشویی قرار نداشته‌اند.

پولشویان برای اطمینان و امنیت دیگر بجای بالش بدنبال نگهداری پولهایشان در موسسه‌های مالی هستند و بر این اساس عواید حاصل از جرم به ناچار راه خودش را در سیستم مالی پیدا می‌کند. پولشویان پولهای نامشروع خود را در موسسه‌های مالی سپرده می‌گذارند، آنها را به گردش می‌اندازند و سپس طوری که هیچکس متوجه منشأ آنها نشود آنها را بیرون می‌کشند.

مظاهر عمومی پولشویی

یکی از ساده‌ترین راههای تمیز کردن پول به وسیله پولشویان، پرداخت سرک در لا تاری و بازیهاست. پولشویا برنده یک لا تاری وارد گفتگو می‌شود و سرکی را به او پیشنهاد می‌کند تا بلیت برنده را بخرد. سپس به عنوان یک برنده کاملاً قانونی وجوه را جمع

پولشویی فعالیت اقتصادی ناسالمی است که از بطن فعالیت‌های مجرمانه دیگر بروز می‌کند و تکمیل‌کننده آنها به حساب می‌آید. پولشویی آثار ویرانگری بر اقتصاد کشورها و همچنین روابط اجتماعی و سیاسی آنها بر جا می‌گذارد. به همین دلیل دولتمردان و سیاستگذاران اقتصادی و مقامات قضایی کشور جهت اجتناب از پیامدهای نامطلوب پدیده پولشویی نظیر تخریب بازارهای مالی، بی‌ثباتی نرخهای ارز و هزینه پول و توزیع عادلانه درآمد و... لایحه مبارزه با پولشویی را تهیه کرده‌اند که مراحل تصویب قانونی و تایید آن نیز سپری شده و مورد تایید شورای نگهبان قرار گرفته است. مقاله حاضر مروری بر تجربه کشور استرالیا در مبارزه با پولشویی است که تا کیدی ویژه بر نقش موسسات مالی و اقدامات پیشگیرانه آنها در این زمینه دارد.

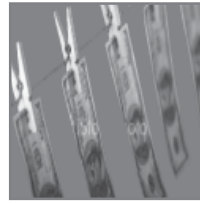
یادآور می‌شود استقرار نظام جامع مالیاتی و اجرای دقیق و صحیح قانون مالیات بر ارزش افزوده نیز تکمیل‌کننده و تسهیل‌کننده اجرای مفاد لایحه مبارزه با پولشویی در اقتصاد کشور است و اهتمام مسئولان در این زمینه نیز سبب بروز نتایج دقیق و مطمئن‌تر خواهد شد.

Chriss Cass
ترجمه: سعید جمشیدی فرد
sjfard@hotmail.com

مبارزه با پولشویی

**پولشویان
برای اطمینان
و
امنیت
دیگر جای بالش
بدنبال
نگهداری پولهایشان
در موسسه‌های مالی
هستند**

در ژوئن ۲۰۰۳، نیروی اقدام مالی پس از مشورت‌های گسترده بین‌المللی، ۴۰ پیشنهاد پیشین خود را بازنگری کرد و ۹ پیشنهاد جدید به آن افزود.

نظام موجود ضد پولشویی استرالیا همراه با انتظارات بین‌المللی، در حال حاضر نزدیک به نیمی از پیشنهادهای بازنگری شده نیروی اقدام مالی را اجرا می‌کند.

اصلاحات اصلی

۱- اصلاح تعریف «مؤسسات مالی»: مؤسسات مالی وسیعتر تعریف شده و بر فعالیت آنها تأکید گشته است. فعالیتهای برشمرده در این تعریف عبارتند از:

- پذیرش سپرده‌ها و دیگر وجوه از عموم،
- اعطای وام،
- انتقال وجوه،
- عملیات ارزی،
- معامله اوراق بهادار و کالا،
- مدیریت وجوه،

• بیمه عمر و بیمه‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری.

۲- مقیاس ارزیابی مشتری: تعهدات مؤسسات مالی به انجام عملیات ارزیابی وضعیت مشتری، از طریق یک فرایند چهار مرحله‌ای تقویت شده است. طی این مراحل لازم است که مؤسسات مالی:

- هویت مشتری را بررسی و تأیید کنند،
- مقیاسهای معقولی در نظر بگیرند تا صاحب حساب ذینفع مشخص گردد،
- اطلاعاتی از هدف و ماهیت روابط تجاری مورد نظر کسب کنند،

• نظارت مستمر بر روابط تجاری اعمال کنند تا اطمینان یابند که عملیات مالی با اطلاعات موسسه از فعالیتهای مشتری شامل «منشاء وجوه»^۴ سازگاری دارد.

۳- زمان ارزیابی مشتری: نیروی اقدام مالی پیشنهاد می‌کند که مؤسسات مالی به استثنای شرایط خاص، ارزیابی را در ارتباط با تمام مشتریان جدید پیش از آغاز روابط تجاری اعمال کنند.

کرده و در بانک می‌گذارد. به شکلی موازی، بازارهای اوراق بهادار و سهام می‌تواند برای هدفهای پولشویی مورد بهره‌برداری قرار گیرد. سهام عموماً در حجم بالا و سریع معامله شده و گردش وجوه به سادگی منافع نامشروع را به عواید حاصل از فعالیتهای بازار سهام تبدیل و در آن پنهان می‌کند.

هویت کلاهبردارانه، عاملی اساسی در پولشویی است. هویت‌های عاریتی یا مسروقه یا حتی فناوریهای ایجاد شده آماده استفاده، بخشی بنیادین از سازوکاری است که به وسیله آن پولشویان حسابها و کانالهای وجوه را تنظیم می‌کنند. به همین دلیل است که استرالیا کنترلها و فرایندهای پذیرش مشتری را در فعالیتهای تجاری با اهمیت می‌شمارد تا بتواند هویت مشتریان را تایید کند.

پیشینه مبارزه استرالیا با پولشویی

از نظر تاریخی، استرالیا در مبارزه با پولشویی پیشرو بوده است. با این حال نظام ضد پولشویی «مبتنی بر گزارشدهی اولیه بر پایه اطلاعات مالی و عملیات مشکوک» مدت زیادی نیست که باریسکهای کنونی ناشی از پولشویی و فعالیتهای مالی خرابکارانه روبرو است.

در سال ۱۹۹۰، نیروی اقدام مالی^۳ (FATF) که نهادی مشترک و وابسته به دولتهای کشورهای عضو گروه هفت (G7) و هدفش توسعه و ارتقای سیاستهای ملی و بین‌المللی به منظور مبارزه با پولشویی و خرابکاری مالی است، مجموعه پیشنهادهایی را مطرح کرد که به عنوان چهارچوب اولیه برای تلاشهای ضد پولشویی اعلام شد.

بازنگری در نظام ضد پولشویی استرالیا

در دسامبر ۲۰۰۳ دولت مشترک المنافع^۵ استرالیا اعلام کرد که در نظر دارد بررسی جامعی از استانداردهای ضدپولشویی استرالیا به عمل آورد تا اطمینان یابد که استرالیا ۴۰ بعلاوه ۹ پیشنهاد نیروی اقدام مالی را به کار می‌برد.

براین اساس دولت استرالیا قانون و مقررات موجود ضد پولشویی را بازنگری و تغییرات کلیدی زیر را پیشنهاد کرد:

❖ لزوم اعمال قانون ضدپولشویی در صورت توسعه سازمانهای خدمات مالی (شامل بیمه‌گران عمر و شرکتهای مدیریت دارایی)،

❖ به‌کارگیری روش مبتنی بر ریسک به منظور پیاده‌سازی قانون ضدپولشویی،

❖ انجام ارزیابیهای قویتر و زیادتیر در مورد مشتریان با ریسک بالا،

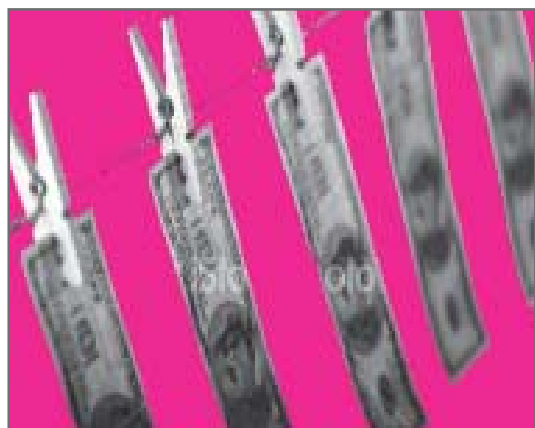
❖ نظارت مستمر بر معاملات مالی مشتری.

این تغییرات چالشهای مهمی را در سیستمهای عملیاتی و اجرایی بازگانی در استرالیا بوجود می‌آورد.

چالشهای اصلی

موسسه دیلویت (Diloitte) در پرسشی از ۱۶۷ تن از مدیران ارشد اجرایی بانکی، اوراق بهادار، مدیریت داراییها و موسسات بیمه، نکات زیر را به عنوان چالشهای پیش رو در اعمال مقررات ضدپولشویی عنوان می‌دارد:

❖ برقراری و تجدید ساختار فرایند تجاری مرتبط به منظور اعمال مقررات جدید،

همچنین پیشنهاد می‌شود که موسسات مالی، ضوابط لازم برای ارزیابی با استفاده مجدد از راهبرد مبتنی بر ریسک را برای مشتریان کنونی نیز اعمال کنند.

۴- ارزیابی برای روابط بانکی دوسویه: نیروی اقدام مالی پیشنهاد کرده است در مواقعی که روابط بانکی فرامرزی متقابل صورت می‌گیرد، موسسات مالی:

❖ اطلاعات کافی از کسب و کار و شهرت موسسات طرف مقابل خود کسب کنند،

❖ کنترلهای ضد پولشویی و خرابکاری مالی موسسات طرف را ارزیابی کنند،

❖ مصوبه مدیریت رده‌بالا را پیش از برقراری روابط جدید بخواهند و مسئولیتهای مالی و بانک طرف مقابل را در رعایت مقررات ضدپولشویی مستند کنند.

۵- ارزیابی مشتری با اتکا بر نظر اشخاص ثالث: نیروی اقدام مالی پیشنهادی را برای وضعیتهایی که موسسه مالی می‌تواند به نظر واسطه‌ها و دیگر اشخاص ثالث اتکا کند ارائه می‌دهد تا بر اساس آن ارزیابی مشتری مورد نظر، صورت گیرد. گفته می‌شود که مسئولیت نهایی معرفی و تأیید مشتری بر عهده موسسه مالی که شخص ثالث را به خدمت گرفته باقی خواهد ماند.

۶- تسری ارزیابی مشتری به فعالیتهای غیرمالی: ۴۰ پیشنهاد بازنگری شده نیروی اقدام مالی، ضوابط ارزیابی مشتری را در محدوده وسیعی از عملیات به کسب و کارهای غیرمالی شامل حسابداران و وکلا در موارد ارائه خدمات به عموم، کازینوها، آژانسهای املاک و دلالان فلزات گرانبها بسط می‌دهد.

۷- دستورعمل اجرای وظایف براساس برنامه‌های ضد پولشویی: کارگروه اقدام مالی پیشنهاد می‌کند که موسسات مالی برنامه‌هایی را از جمله موارد زیر بر علیه پولشویی و خرابکاری مالی تدوین کنند:

❖ توسعه و تکمیل سیاستها، رویه‌ها و کنترلهای داخلی شامل دستورعمل‌های اجرایی مرتبط،

❖ آموزش مستمر کارکنان،

❖ درگیر بودن منظم منابع حسابرسی به منظور آزمایش رویه‌های ضدپولشویی.

• بهبود نظارت در مقررات ضدپولشویی،

• خرید و توسعه سیستمهای جدید فناوری که با مقررات جدید سازگارند،

• آموزش کارکنان،

• نیاز به کارکنان بیشتر.

تا زمانی که مقررات جدید باتوجه به چالشهای مزبور اعمال می شود، آثار روند اصلاحی نیز مشاهده می گردد.

منافع انتقال به نظام قانونی جدید

رویه های اصلاحی جدید، کسب و کارها را قادر خواهد ساخت تا مشتریان مناسبترشان را بشناسند. با آسان سازی صحیح، اطلاعات به سمت فرصتهای جدید تجاری هم در سطح مشتری و هم در خط تجاری و به نیت تقویت سیستم مدیریت روابط مشتری هدایت خواهد شد.

مقدمه یک نظام مبتنی بر ریسک، ایجاد ترس و تردید در پولشویان در استفاده از محیط تجاری استرالیا برای عملیات غیرقانونی است. این امر همچنین بر شهرت سرمایه گذاری بین المللی استرالیا می افزاید و تداوم معاملات بین المللی را تسهیل می کند. کسب و کارهایی که مقررات ضدپولشویی را رعایت نکنند با از بین رفتن جدی شهرت و جریمه های مالی درخور توجه احتمالی روبه رو می شوند؛ همان گونه که اخیراً در قضایای موسساتی چون رویال بانک (Royal Bank) اسکاتلند و ای بی نشنال (AB National) روی داده است.

کارهایی که لازم است موسسات تجاری انجام دهند

موسسات تجاری باید گامهای سریعی به منظور ارزیابی مقررات پیشنهادی، شناسایی حوزه های ناسازگار و آماده بهره برداری کردن طرحهایی که اطمینان دهد آنها قادرند مصوبه جدید را در زمان به اجرا درآمدن، اعمال کنند، بردارند.

مواردی که در زیر می آید تنها بخشی از پرسشهایی است که به منظور تعیین اولویتهای در زمان اعمال مقررات ضدپولشویی پیشنهادی باید طرح شود:

• چه چیز را و چگونه، باید به هیئت مدیره و مدیر اجرایی بگوییم؟

• چه هنگام باید مبارزه هوشیارانه و گسترده سازمانی را رهبری کنیم؟

• چه شکلی از آموزش بیشترین تأثیر را دارد؟

• چه کسی باید در گروه پروژه ضدپولشویی عضو باشد؟

• ریسکهای پولشویی در میان فعالیتهای بازرگانیمان کدامند؟

• ریسکهای پولشویی در هر یک از حوزه هایی که در آن فعالیت می کنیم کدامند؟

• آیا سازوکاری آماده کار برای ردیابی و ارزیابی این ریسکها داریم؟

• آیا فناوریهای موجود می تواند بهبود یابد تا ریسکهایمان را کاهش دهد؟

• آیا واقعاً مشتریانمان را می شناسیم؟

• آیا می توانیم این شناخت از مشتریان را برای مراجع قضایی اثبات کنیم؟

• درباره ماهیت مدارک مشتریان موجود چه کارهایی باید انجام دهیم؟

• آیا درک درستی از اشخاص در معرض توجه، در حوزه هایی که فعالیت می کنند داریم؟

• سیستم الکترونیکی نظارتی مورد استفاده در کسب و کارمان چقدر کاراست؟

• آیا می توانیم شواهدی فراهم کنیم که سیاستهای ضدپولشویی بدرستی پیاده شده است؟

• آیا به طور منظم سیستمها و کنترلهایمان را آزمایش و رسیدگی می کنیم؟

پولشویی امری واقعی و مشکلی بسیار جدی است. برای هر کسب و کاری حیاتی است که خود را از قرار گرفتن در معرض پولشویان محافظت کند و اطمینان دهد که مقررات ضدپولشویی را رعایت می کند. ♦

پانوشتهها:

- 1- Anti-money Laundering
- 2- Ill-gotten Cash
- 3- Financial Action Taskforce
- 4- Sources of Funds
- 5- Commonwealth Government

منبع:

• National Accountant, Anti-money Laundering, Jan. 2006